

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
ім. Л.В. ГРОМАШЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МІКРОБІОЛОГІВ,
ЕПІДЕМІОЛОГІВ ТА ПАРАЗИТОЛОГІВ ІМЕНІ Д.К. ЗАБОЛІТНОГО»
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ»
КАФЕДРА ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У М. КИЇВІ

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ СУЧАСНОСТІ: ЕТІОЛОГІЯ, ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ, ПРОФІЛАКТИКА, БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої щорічним «Читанням» пам'яті
академіка Л.В. Громашевського та приуроченої
до 25-річчя Національної академії медичних наук України
(Київ, 11 – 12 жовтня 2018 року)

*За редакцією чл.-кор. НАМН України В.І. Задорожної,
д. мед н. Т.А. Сергеевої*

Київ – 2018

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE
SI «L.V. GROMASHEVSKY INSTITUTE OF EPIDEMIOLOGY AND INFECTIOUS DISEASES
NAMN OF UKRAINE»
PUBLIC ORGANIZATION «D.K. ZABOLOTNY UKRAINIAN ASSOCIATION OF
MICROBIOLOGISTS, EPIDEMIOLOGISTS AND PARASITOLOGISTS»
NATIONAL SCIENTIFIC CENTER «INSTITUTE OF EXPERIMENTAL AND CLINICAL
VETERINARY MEDICINE»
EPIDEMIOLOGY DEPARTMENT AT DANYLOHALYTSKY LVIV NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY
UKRAINIAN ASSOCIATION OF INFECTIONISTS
UKRAINIAN MILITARY MEDICAL ACADEMY
GENERAL DIRECTORATE OF THE STATE SERVICE ON FOOD AND CONSUMER
PROTECTION IN KIEV

Infectious diseases of modern times: etiology, epidemiology, diagnosis, treatment, prevention, biological safety

Materials of Scientific and Practical Conference with international
participation Annual «Reading» in the memory
of Academician L.V. Gromashevsky
confined to the 25th anniversary of the
National Academy of Medical Sciences of Ukraine
(Kyiv, October 11 – 12.2018)

Edited by VI Zadorozhna and TA Sergeyeva

Kyiv – 2018

I-74 Інфекційні хвороби сучасності: етіологія, епідеміологія, діагностика, лікування, профілактика, біологічна безпека : матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті академіка Л.В. Громашевського та 25 – річчю Національної академії медичних наук України» (Київ, 11 – 12 жовтня 2018 р.). – К., 2018. – 204 с.

У збірці надано матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, в яких висвітлено актуальні теоретичні та практичні аспекти сучасної інфектології. В публікаціях розглянуто широке коло питань соціально значущих інфекцій, емерджентних, реемерджентних, рідкісних інфекційних хвороб, природно-осередкових захворювань, завізних інфекцій, що потребують здійснення заходів із санітарної охорони території; епідеміологічного нагляду та протиепідемічної роботи з урахуванням територіальних особливостей; сучасний стан та новітні підходи до діагностики інфекційних хвороб, індикації та ідентифікації збудників інфекційних хвороб людини і тварин та спільних для людей і тварин; сучасні досягнення, проблеми та перспективи терапії інфекційних та паразитарних хвороб; антибіотикорезистентність та шлях її подолання; актуальні питання вакцинопрофілактики та імунотерапії інфекційних хвороб; клініко-епідеміологічні аспекти інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги; проблеми біобезпеки та біозахисту в світі та в Україні.

Матеріали подані мовою оригіналу.

Редакційна колегія не обов'язково повністю поділяє думку авторів. За вірогідність викладених фактів, цифрового матеріалу, прізвищ, імен, дат та інших фактів несуть відповідальність автори.

УДК 616.9(082)

*Панасюк Е.Л., Матяш В.И., Борщев С.П., Говорова Д.В.,
Трембачева Н.С.*

**ОСНОВНЫЕ ПРЕДРАСПОЛАГАЮЩИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ
АССОЦИИРОВАННОЙ ИНФЕКЦИИ У ПАЦИЕНТОВ С
ВОСПАЛИТЕЛЬНЫМИ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ НЕРВНОЙ
СИСТЕМЫ**..... 129

*Панасюк О.В., Антоняк С.М., Голуб О.Б., Радиш Г.В., Шурипа В.П.,
Євдокимов А.С., Коломійчук Л.А., Лопатіна Я.В., Ничипоренко Л.С.,
Супруненко Т.В., Сіра М.А., Поліновська Л.В., Степова Н.О.*

**АЛГОРИТМ ВЕДЕННЯ ВИПАДКІВ КО-ІНФЕКЦІЇ
АБДОМІНАЛЬНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ/ВІЛ**..... 131

*Панасюк О.В., Голуб О.Б., Гречанська Л.В., Радиш Г.В., Шурипа В.П.,
Коломійчук Л.А., Лопатіна Я.В., Ничипоренко Л.С., Поліновська Л.В.,
Степова Н.О.*

**ШЛЯХИ ВЕРИФІКАЦІЇ ТУБЕРКУЛЬОЗУ ШКІРИ ТА ПІДШКІРНОЇ
КЛІТКОВИНИ У ВІЛ-ПОЗИТИВНИХ ОСІБ**..... 134

Пахольчук Т.М., Усачова О.В., Матвєєва Т.Б., Печугіна В.В.

**РОЛЬ ПРОБІОТИКІВ В ЛІКУВАННІ ДІАРЕЙНОГО СИНДРОМУ
У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ**..... 136

Пицанський О.В., Стегній Б.Т., Музика Д.В.

**ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ГРИПУ ПТИЦІ ПІДТИПІВ
H5 ТА H7 В УКРАЇНІ**..... 138

Подаваленко А.П., Мороз В.О.

**КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ОЦІНКИ ЕПІДЕМІЧНОЇ
СИТУАЦІЇ З КОРУ, КРАСНУХИ ТА ЕПІДЕМІЧНОГО ПАРОТИТУ
В ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ**..... 140

Покас О.В., Вишнякова Г.В., Мурашко О.В., Марієвський В.Ф.

**РЕЗИСТЕНТНІСТЬ ДО АНТИБІОТИКІВ ЕНТЕРОБАКТЕРІЙ –
ЗБУДНИКІВ ВНУТРІШНЬОЛІКАРНЯНИХ ІНФЕКЦІЙ**..... 142

Поливянна Ю.І., Райлян М.В., Макарова В.І., Чумаченко Т.О.

**ДОМАШНІ ТВАРИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗБУДНИКІВ
САЛЬМОНЕЛЬОЗІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ**..... 145

*Ракиша-Слюсарєва О.А., Слюсарєв О.А., Боєва С.С., Тарасова І.А.,
Стрижак Н.В., Серих Н.О., Талер О.Ю.*

**ВИКОРИСТАННЯ ВІТАМІННОГО КОМПЛЕКСУ
«АКВАКАРОТИН» / «V-КАРОТИН», ЯК ІМУНОКОРЕКТОРА
ПРИ ЛІКУВАННІ ГОСТРИХ РЕСПІРАТОРНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ**..... 147

Резніков А.П., Шевчук Т.В.

**ДИНАМІКА АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ
МІКРООРГАНІЗМІВ ЗА П'ЯТИРІЧНИЙ ПЕРІОД**..... 150

Рябокоть О.В., Хелемендик А.Б., Оніщенко Т.С., Бондарєва В.В.

**ВИПАДОК ФУЛЬМІНАНТНОЇ ФОРМИ ГОСТРОГО
ГЕПАТИТУ В З ЛЕТАЛЬНИМ РЕЗУЛЬТАТОМ ХВОРОБИ У
ПАЦІЄНТА 41 РОКУ**..... 152

Ю.І. Поливянна, М.В. Райлян, В.І. Макарова, Т.О. Чумаченко
(yuliia.polyvianna@gmail.com)

ДОМАШНІ ТВАРИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗБУДНИКІВ САЛЬМОНЕЛЬОЗІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Сальмонельоз – зооантропонозне захворювання, збудниками якого є бактерії роду *Salmonella*. Зараження людини відбувається переважно у результаті вживання харчових продуктів, таких як яйця птиці, м'ясо, свиней великої рогатої худоби та птиці що можуть бути заражені *Salmonella*. Також, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Центру з контролю та профілактики захворювань США (CDC), деякі випадки сальмонельозу відбуваються у результаті контакту з інфікованою твариною, в тому числі і з домашніми тваринами, такими як собаки, коти, рептилії, птахи. Як відомо, велика кількість людей (особливо у містах) все частіше придбають домашніх тварин (в тому числі й екзотичних) для своїх дітей. Діти, у свою чергу, дуже тісно спілкуються з цими тваринами: сплять з ними в одному ліжку, цілують їх та прибирають за ними.

Мета дослідження: оцінити роль домашніх тварин як джерела збудника сальмонельозу для людини.

Матеріали та методи. Проведений аналіз наукової літератури, даних служб охорони здоров'я людей (ВООЗ, CDC) та тварин щодо ризику зараження людей сальмонельозом від домашніх тварин (собак, котів, рептилій, птахів), за даних офіційних звітів міської філії ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України» та карт епідеміологічного обстеження (форма №357) про випадки сальмонельозу, зареєстрованих в м. Харкові в 2015 – 2017 р.

Результати. За даними Г. Амтсберга (1995 р.) ще у 20 столітті вченими різних країн проводилися дослідження, завдяки яким було виявлено, що в етіологічній структурі сальмонел, виділених від собак та котів, переважала сальмонела групи В *typhimurium*. Найчастіше на гостру форму сальмонельозу хворіють цуценята, а дорослі собаки можуть бути бактеріоносіями *Salmonella*.

Сектор бактеріології, паразитології та мікології Брянської міжобласної ветеринарної лабораторії повідомляє, що серед собак відмічається до 18% бактеріоносіїв, із зразків матеріалів яких найчастіше виділяють *S. typhimurium*, а із зразків матеріалів від собак з гострою формою сальмонельозу виділяють *S. choleraesuis* та *S. enteritidis*.

CDC вказує, що у США постійно реєструються випадки сальмонельозу у людей, які пов'язані з контактами з домашніми тваринами, у тому числі й з екзотичними (рептилії). У 2012 році було зареєстровано 160 людей, інфікованих *S. cotham* та 6 осіб інфікованих *S. kisarawe*. Ці випадки зв'язали з контактом постраждалих людей з бородатими драконами, придбаними у якості домашніх тварин. У декількох штатах США з січня 2014 р. по червень 2015 р. у 22 людей було виділено *S. muenchen*. В ході розслідування випадків сальмонельозу було з'ясовано, що хворі мали зв'язок з одним і тим же видом рептилії – хохлатим геконом, якій був придбаний як домашня тварина.

У 2015 – 2017 роках у США спостерігались спалахи сальмонельозу (*S. enteritidis*). Було з'ясовано, що постраждалі мали контакт з морськими свинками. У цих домашніх тварин виділено *S. enteritidis*. При вивченні цільного генома сальмонел захворілих людей та морських свинок було з'ясовано, що вони зв'язані генетично.

У 2016 році, за даними ВООЗ, у США було зареєстровано 124 випадки сальмонельозу, які були пов'язані з контактом з домашніми черепахами, від яких також були виділені бактерії роду *Salmonella*. Вже у 2017 р., за даними CDC, у 17 штатах США було виявлено 76 випадків сальмонельозу, чинником яких стала *S. agbeni*. Ці випадки хворі на сальмонельоз люди також пов'язували з контактом з домашніми черепахами.

Датське ветеринарне управління (SVA) повідомило, що у Швеції за перші два місяці 2018 року було виявлено бактерії роду *Salmonella* у 1007 котів.

За даними офіційних звітів міської філії ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України», захворюваність на сальмонельоз в м. Харкові з 2015 р. по 2017 р. коливалась від 67,5 на 100 тис. населення у 2015 р. до 48,3 на 100 тис. населення у 2017 р. Частка встановлених шляхів та факторів передачі склала в середньому 92,5%. Харчовий шлях передачі збудника був провідним і реалізувався в середньому у 88,4 % випадків. Контактно-побутовий шлях дорівнював в середньому 4,1% випадків. Слід підкреслити, що у 7,5% випадків сальмонельозу шляхи та фактори передачі не були встановлені.

В етіологічній структурі сальмонельозів у людей за період 2015 – 2017 рр.. переважали: *S. enteritidis* – 1397 випадків; *S. typhimurium* – 227 випадків та *S. infantis* – 216 випадків. Упродовж цих років були виділені рідкісні серотипи сальмонелл: *S. newport*, *S. give*, *S. montevideo*, *S. rissen*, *S. agona*, *S. kottbus*, *S. derby*, *S. kentucky*, *S. glostrup*. Відомо, що ці види сальмонел можуть спричинити сальмонельоз, як у людей, так і у тварин.

Аналіз карт епідеміологічного обстеження (ф. 357) показав, що лікар – епідеміолог або його помічник при епідеміологічному обстеженні

осередків не звертають увагу на факт можливого контакту захворілих з домашніми тваринами. Це диктує необхідність підвищення обізнаності епідеміологів та їх помічників щодо ролі домашніх тварин в підтримці епідемічного процесу сальмонельозу людей.

Висновки.

Нині встановлено, що головним шляхом передачі сальмонельозу є харчовий, але при організації та проведенні профілактичних та протиепідемічних заходів щодо сальмонельозу слід врахувати, що є наукові дослідження, які встановили, що домашні тварини, такі як собаки, коти, птахи, рептилії, морські свинки та інші можуть також хворіти на сальмонельоз та бути носіями бактерії роду *Salmonella*. Тому, господарі цих тварин можуть бути інфіковані бактеріями роду *Salmonella* при контакті з ними.

Треба детальніше проводити епідеміологічне розслідування випадків захворюваності на сальмонельоз як у м. Харкові, так і по всій Україні та з'ясувати, чи мали хворі на сальмонельоз контакт з домашніми тваринами.

*О.А. Рахша-Слюсарєва, О.А. Слюсарєв, С.С. Боєва, І.А. Тарасова,
Н.В. Стрижак, Н.О. Серих, О.Ю. Талер
(rakshaslusareva@gmail.com)*

ВИКОРИСТАННЯ ВІТАМІННОГО КОМПЛЕКСУ «АКВАКАРОТИН» / «V-КАРОТИН», ЯК ІМУНОКОРЕКТОРА ПРИ ЛІКУВАННІ ГОСТРИХ РЕСПІРАТОРНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

*Донецький національний медичний університет МОЗ України,
м. Краматорськ, Україна
ДУ « Інститут епідеміології та інфекційних хвороб
ім. Л.В. Громашевського НАМН України», м. Київ, Україна*

Інфекційні хвороби, як правило, супроводжуються порушенням контролю генетичного гомеостазу організму, що віддзеркалюється дисбалансом та зниженням показників системи імунітету. Корекція системи імунітету може значно підвищити ефективність терапії інфекційних хвороб та попередити ускладнення, повторні епізоди й хронізацію хвороби. У зв'язку з цим цілком обґрунтованим й необхідним є пошук нових імунокоректорів, як допоміжних засобів корекції перебігу інфекційних хвороб..

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
ім. Л.В. ГРОМАШЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МІКРОБІОЛОГІВ,
ЕПІДЕМІОЛОГІВ ТА ПАРАЗИТОЛОГІВ ІМЕНІ Д.К. ЗАБОЛОТНОГО»
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ»
КАФЕДРА ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У М. КИЄВІ

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ СУЧАСНОСТІ: ЕТІОЛОГІЯ, ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ, ПРОФІЛАКТИКА, БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Матеріали науково-практичної конференції,
з міжнародною участю, присвяченій щорічним «Читанням» пам'яті
академіка Л.В. Громашевського та приуроченій
до 25-річчя Національної академії медичних наук України
(Київ, 11 – 12 жовтня 2018 року)

*За редакцією чл.-кор. НАМН України В.І. Задорожної,
д. мед н. Т.А. Сергеевої*

Підп. до друку 08.10.2018 р. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Таймс».
Зам. № 5534/18. Наклад 150.

«СПД ФО «Коломіцин В.Ю.»
03179, м. Київ, вул. Котельникова, 95
Тел./факс (044) 501-35-69
Свідоцтво про державну реєстрацію
В02 № 257914 від 09.12.2002 р.